

VI. Miscellanea

1. Ś. P. PROF. ZOFJA DASZYŃSKA-GOLINSKA

Życie śp. prof. Zofji Daszyńskiej-Golińskiej upływało wśród przemian, które wymagały od czołowych przedstawicieli Jej pokolenia wielkiego napięcia woli, hartowały i uzdalniały do działalności wszechstronnej i pionierskiej.

Dzieciństwo spędzone w latach po-powstaniowych na wsi, (ojciec, Damian Poznański, był agronomem), dzięki starannemu wychowaniu w dobrych warunkach, dało podstawy kultury osobistej i dzięki aspiracjom rodziców wcześniej rozbudziło zamiary samodzielnej pracy. Już w 12 roku przyszła uczona postanawia zostać „doktorem filozofji”. Zrazu pociąga ją matematyka, wkrótce rozwijają się zainteresowania społeczne. Po ukończeniu gimnazjum w Lublinie (ze złotym medalem) i doksztalceniu się na tajnych kursach, Zofja Poznańska wyjechała jako jedna z pierwszych studentek z Królestwa — na uniwersytet w Zurychu. Tam poślubiła niezmiernie zdolnego małopolanina, Feliksa Daszyńskiego, który zbliżył ją ze światem socjalizmu (1891). Po dwu latach — owdowiała. Uzyskawszy doktorat w Zurychu, studjuje nadal w Wiedniu, chłonąć nie tylko wiedzę, lecz również kulturę w najszerszym tego słowa znaczeniu. Interesowała się żywo literaturą, sztuką, filozofją. Brała udział w ruchu kobiecym i etycznym. Powrót do Warszawy dał możliwość pracy nad wiązaniem prac Zachodu i skromnych zapoczątkowali Królestwa, oddzielonego od szerszego świata murem cenzury i trudności paszportowych. Młoda, urocza, niezwykła jako „doktór”, jako umysłowość i talent Zofja Daszyńska pisze, wykłada, spiskuje. Ma wielki wpływ i — dostaje się do więzienia (za udział w manifestacji 1894 r. ku czci Kilińskiego). Jako obywatelka austriacka zostaje nazawsze wydalona z granic Królestwa. Życie w Berlinie otwiera przed nią szerokie perspektywy, ukazuje się możliwość kariery profesorskiej w Niemczech. Zofja Daszyńska chce jednak służyć krajowi. Osiada w Krakowie. Tu wychodzi po wtórnie za mąż, za dr. Stanisława Golińskiego, pomologa. Działalność naukowa Zofji Daszyńskiej zwraca się zrazu ku ocenie prądów i metod w filozofji i ekonomji. (Szkice metodologiczne, 1892, Nietzsche-Zaratustra, 1896. Przełom w socjalizmie, 1900. Teore-

tyczne podstawy polityki społecznej w XIX st., 1906. *Ekonomia społeczna 1906/7* i wiele prac pomniejszych). Autorka ich szuka własnej drogi, wciąż powracając w drobniejszych przyczynkach do badań nad ludnością, (zapoczątkowanych pracą doktorską: *Die Bevölkerung von Zürich im XVII Jahrh.*). Równocześnie prowadzi badania nad stosunkami rolnymi, nad położeniem robotników w Galicji, dziejami miasteczek (Uście Solne, 1906). W latach 1908—11 ukazuje się w „*Ekonomiście*” szereg rozpraw z dziedziny demografii, która staje się najulubieńszą dziedziną pracy Z. D.-G., nie tylko badań, lecz i twórczości społecznej. Zainteresowanie walką z alkoholizmem, (prowadzące do wybitnego udziału w propagandzie antyalkoholowej), sprawą robotniczą i sprawą kobiecą rozwijają się w związku ze studjami demograficznymi, stwarzają podstawy późniejszego systematycznego poświęcenia się polityce społecznej.

Obok działalności naukowej Z. D.-G. zajmuje się popularyzacją, pojętą w najlepszym tego słowa znaczeniu. Stosunki ówczesne utrudniły wymarzoną działalność uniwersytecką, budząc w Daszyńskiej żal, że nie habilitowała się w Niemczech.... Zakaz pobytu w Warszawie, zmieniony amnestją 1905 r., ponowiony w 1910 — uniemożliwił rozpoczęcie w r. 1909/10 wykłady w Tow. Kursów Naukowych. Z. D.-G. organizuje w Krakowie Wolną Szkołę Nauk Politycznych i Społecznych, współdziała z Uniwersytetem ludowym im. Mickiewicza, wydaje Biblioteczkę dzieł ekonomiczno-społecznych (1911), rozpowszechniającą tradycję polskiej myśli gospodarczej. Dom Zofji i Stanisława Golińskich staje się w Krakowie jednym z ognisk ruchu radykalno-patrjotycznego. W r. 1910 wychodzi spod pióra Z. D.-G. rozprawka, mająca dziś duże znaczenie, jako dokument historyczny — utopja najbliższej przyszłości. Jest to uzasadnienie konieczności odbudowania Niepodległej Polski, opracowane powtórnie szerzej w cztery lata później w książce: *Rozwój i samodzielność gospodarza ziem polskich*. W latach wojny: w Krakowie, Monachjum i Wiedniu działalność Z. D.-G. jest niezmiernie płodna. W szeregu książek, broszur i licznych artykułów polskich i niemieckich omawia siły i potrzeby ziem polskich, przyszły polski program gospodarczy, unarodowienie przemysłu, stworzenie śród-kowo-europejskiego związku gospodarczego. Kieruje w latach 1915—1917 Biurem Prac Ekonomicznych Naczelnego Komitetu Narodowego, wykazując umiejętność skupiania współpracowników.

Od listopada 1918 r. Z. Daszyńska-Golińska pracuje w Warszawie (przez kilka lat, mając jednak właściwy dom rodzinny w Puławach, gdzie ś. p. Stanisław Goliński był kierownikiem Wydziału Ogrodniczego w Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego).

Praca idzie teraz w dwu kierunkach: badań, podejmowanych dla celów życia i nauczania.

Jako referentka pracy kobiet i młodocianych w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej Z. D.-G. przeprowadza ankiety nad pracą szwacek i bytem służby domowej, przygotowuje — uchwalyony ze zmianami — projekt ustawy o ochronie pracy kobiet i o służbie domowej. Coraz bardziej pochłania ją jednak działalność profesorska w Wolnej Wszechnicy Polskiej (przetworzonej w r. 1919 z Tow. Kursów Naukowych). Zajmując katedrę etatową ekonomii wykłada ponadto politykę społeczną, ze szczególnem umiłowaniem prowadząc seminarja z demografji. Owocem wykładów są podręczniki: polityki populacyjnej, ustawodawstwa, organizacji i ochrony pracy, wreszcie polityki społecznej.

Przez jedną kadencję (1928—30) Zofja Daszyńska-Golińska zasiadała w Senacie Rzeczypospolitej z ramienia Bloku Bezpartyjnego Współpracy z Rządem, wysunięta przez zrzeszenie kobiece. Polityką w sensie ideologii i organizacji interesowała się mało, działalność parlamentarna nie odpowiadała jej, w Senacie przemawiała kilkakrotnie w sprawach polityki społecznej (mieszkań, emigracji, walki z alkoholizmem). Pociągał ją znacznie bardziej udział w międzynarodowym ruchu naukowym, uczestniczyła w licznych kongresach polityki społecznej i historycznych, była twórczynią Sekcji Demografji Historycznej Międzynarodowych Kongresów Historyków.

Przegląd prac nie wystarcza, by dać pojęcie o ich wartości. Sama autorka uważała za najważniejszy swój wkład w nauce zwrócenie uwagi na znaczenie zjawisk demograficznych w ewolucji społeczeństwa i rozszerzenie nauki o ludności wciągnięciem do niej wielu zagadnień społecznych. Za zasługę wobec polskiej nauki — uznała fakt, że zawsze starała się „stać na polskim punkcie widzenia”. W zakresie ideologii odbyła długą drogę od pierwotnej ortodoksji socjalistycznej. Należała do rewizjonistów, krytycznie rozpatrujących teorię wartości i koncentracji kapitałów. Wmyślając się w zagadnienia społeczne, podkreślała powolność przemian, dokonywających się w duszach ludzkich. Była za interwencjonizmem państwa, uznawała konieczność szerokich reform społecznych dla dobra świata pracy. To czyniło jej aż do końca życia „socjalizm bliskim i pokrewnym”. W rozwiązywaniu kwestji kobiecej, która ją tak żywo zajmowała w teorji i praktyce, uważała za najważniejsze, „aby cywilizacja skorzystała z walorów duszy kobiecej” *.

* Cytaty z wydawnictwa: Dr. Zofja Daszyńska-Golińska. Notatki autobiograficzne. „Życiorysy zasłużonych kobiet”. Wyd. Stow. „Służba Obywatelska”, Kraków 1932.

Przy pisaniu wspomnienia pośmiertnego niepodobna zapomnieć całości postaci „pani Zofji”. Subtelna uroda lat młodych była aż do końca widoczna u pochylonej wiekiem staruszki. Żywość umysłu, szerokość zainteresowań, serdeczny stosunek do młodzieży, czyniły ją młodą i miłą aż do chwil ostatnich, do tej chwili, gdy zmęczone serce nagle zaprzestało swej służby. Dzięki stosunkowi do uczniów i współpracowników — puścizna Z. Daszyńskiej-Golińskiej będzie nie tylko żyła, lecz pomnoży się niewątpliwie przez wzejście ziarn, które szczerze lecz rozważnie rozsiewała.

H. Radlińska (Warszawa).

2. Z TOWARZYSTW PRAWNICZYCH I EKONOMICZNYCH

Towarzystwo Prawnicze w Lublinie

Zarząd Towarzystwa na 5 posiedzeniach załatwił sprawy organizacyjne, porządkowe i gospodarcze, uporządkowując ostatecznie finanse Towarzystwa, przeprowadzając skatalogowanie biblioteki oraz kontynuując prace sekcji — prawa cywilnego i karnego. Poza tem powzięto uchwałę w przedmiocie uczestnictwa w I Zjeździe Prawników Państw Słowiańskich, który odbył się w Bratysławie w dniach 8—10 września 1933 r. oraz uchwalono zgodnie z § 4 p. c statutu przyznać subwencję w kwocie 80 zł na wydanie broszury Sędziego A. Bergera p. t. „Usiłowanie przestępstwa”.

Rok sprawozdawczy wykazuje pewne osłabienie prac w sekcjach. Przyczyn szukać należy w przesunięciach na stanowiskach sędziowskich w związku z dekretem z 23 sierpnia 1932 r.

Sekcja prawa cywilnego, której przewodniczył Sędzia J. Mroczkowski, a sekretarzował Adwokat J. Goldberg odbyła w roku sprawozdawczym 5 posiedzeń, poświęconych omawianiu Kodeksu Postępowania Cywilnego z referatami Adwokata Fr. Stocha: „Rozprawa”, Adw. J. Goldberga: „O dowodach w K. P. C”, apl. adw. Schöna: „O wyroku”, Adw. A. Modrzewskiego: „O środkach odwoławczych w K. P. C.” i Adw. Pastuszki: „O szczególnych postępowaniach według K. P. C”. W ten sposób przed terminem wejścia w życie Kodeksu Postępowania Cywilnego, Sekcja zakończyła omawianie wszystkich działów nowego prawa, oprócz prawa egzekucyjnego. W zebraniach Sekcji brało udział przeciętnie 14 członków (minimum — 9, maximum — 21).

Sekcja Prawa Karnego, której przewodniczył Sędzia A. Szulakowski a sekretarzował Adw. W. Korciak odbyła w roku sprawozdawczym 8 posiedzeń na których wygłosili referaty: Wiceprokurator T. Mitraszewski: „Zbrodnie stanu według projektu K. K.” i „O środkach odwoławczych według K. P. K.”, Adw. Lisowski:

„O przestępstwach przeciwko zrzeczeniom prawa publicznego”, „O przestępstwach przeciwko głosowaniu w sprawach publicznych” i „O przestępstwach przeciwko władzom i urzędom według K. K. 1932 z uwzględnieniem przepisów K. K. 1903 r.”, Sędzia St. Filipecki: „Uwagi do rozdziału 41 projektu K. K.”, a nadto Dr. Furman z Chełmna wygłosił referat „O problemach i psychopatologii sądowej z projektu K. K.”. Średnia frekwencja członków Sekcji wynosiła 20 osób. Największe zainteresowanie wzbudził odczyt Dr. Furmana, który zgromadził w sali Wydziału Karnego Sądu Okręgowego do 50 słuchaczy. Wszystkie referaty i odczyty wywołały ożywioną dyskusję.

Biblioteka Towarzystwa skatalogowana i uporządkowana całkowicie (wydano około 300 zł na skatalogowanie, a 171 zł na oprawę książek) liczy obecnie 729 tomów. W roku sprawozdawczym zakupiono nowych książek na kwotę 111,80 zł. Prenumerowano stale następujące czasopisma: „Ruch prawniczy i ekonomiczny”, „Gazetę Sądową Warszawską”, „Gazetę Administracji i Policji Państwowej”, „Czasopismo Sądowo-lekarskie”, „Palestrę”, „Przegląd Sądowy”, „Orzecznictwo Sądów Polskich” oraz „Nowy proces cywilny”.

Towarzystwo Prawnicze imienia Ignacego Daniłowicza w Wilnie

Prawnictwo Polskie na Ziemiach Wschodnich za czasów zaborców żyło bardzo intensywnie, utrzymując pomimo wszelkich zakazów żywy kontakt z kolegami z innych zaborów. Tu na miejscu, wobec tego, że wszelkie posady były dla Polaka niedostępne wszyscy prawnicy grupowali się w adwokaturze, która nietylko dzierżyła bardzo wysoko sztandar Temidy, lecz odgrywała przodującą rolę w walce z najeżdżcą o przynależne nam prawa, świecąc zawsze przykładem, to też historia adwokatury złotemi zgłoskami zapisze imiona tych prawników co przed wojną pracowali na tych szczytach zachodniej kultury.

W czasie wojny ci prawnicy co tu zostali nie ustawiali w pracy, a gdy tylko umilkł huk dział już w 1921 roku z inicjatywy ś. p. Rektora Alfonsa Parczewskiego i ś. p. Prezesa Sądu Apelacyjnego Restytuta Sumoroka powstaje w Wilnie Towarzystwo Prawnicze imienia Ignacego Daniłowicza. Sama nazwa Towarzystwa uwypukla historyczne tradycje prawnictwa polskiego na Ziemiach Wschodnich.

Towarzystwo Prawnicze od razu wykazało ogromną żywotność, posiedzenia Rady odbywały się regularnie 2 razy miesięcznie., na posiedzeniach ogólnych jak też i poszczególnych sekcji wygłaszano referaty, które cieszyły się dużą frekwencją, jak z racji swej aktualności tak też i gruntownego opracowania tematów przez referentów. Żywy udział w pracach Towarzystwa przyjmował Uniwersytet

Stefana Batorego. Nie było żadnej kwestji interesującej ogół prawników któraby nie znalazła oddźwięku w Towarzystwie, wszystkie ważniejsze projekty ustaw były przedmiotem poważnych badań w łonie Towarzystwa i niejedna opinja Towarzystwa o tych projektach poważnie zaważyła na szali przy ostatecznej redakcji ustawy.

Towarzystwo przyjmowało bardzo czynny udział przy organizacji i w pracach I Zjazdu Prawników Polskich odbytego w Wilnie w dniu 8—10 czerwca 1924 roku. Towarzystwo poza codzienną żmudną pracą naukową i praktyczną reprezentowało na zewnątrz całe nasze prawnictwo przyjmując żywy udział we wszelkich przejawach życia naukowego i kulturalnego. Gdy tylko powstała Stała Delegacja Instytucji i Zrzeszeń Prawniczych w Warszawie, Towarzystwo natychmiast zgłosiło do tej centrali swój akces. Wspólnie z Wydziałem Prawa Uniw. Stefana Batorego Towarzystwo wydaje od szeregu lat Wileński Rocznik Prawniczy, jak również współdziała w wydawnictwie miesięcznika Wileńskiego Przeglądu Prawniczego.

Tak intensywnie i owocnie rozwijała się działalność Towarzystwa Prawniczego imienia Ignacego Danilewiczca całe pierwsze dziesięciolecie. Początek drugiego dziesięciolecia t. j. okres 1932 i 1933, zaznaczył się znacznym osłabieniem tempa życia Towarzystwa. Przyczyną tego ujemnego zjawiska był przedewszystkiem ogólny kryzys ekonomiczny, absorbujący kwestjami czysto materialnymi całe społeczeństwo, pozatem nie małą tu rolę odegrały różne przejścia w łonie Sądownictwa, tej tak znacznej i wybitnej części prawnictwa, wreszcie ostatni cios to była długotrwała choroba, a w końcu śmierć duszy Towarzystwa, jego długoletniego Prezesa Rektora Alfonsa Parczewskiego.

W tym okresie szersze życie intelektualne prawie zupełnie zamarło, zainteresowanie kwestjami ogólniejszemi zmalało do tego stopnia, że niektóre odczyty na tematy aktualne i ważne nie mogły się odbyć z racji braku słuchaczy. Jednak i w tym krytycznym okresie Rada Towarzystwa czyniła wszelkie wysiłki, by przezwyciężyć indferentyzm członków Towarzystwa i by nie dopuścić do zagłady Towarzystwa. Wysiłki te nie poszły, zdaje się, na marne, zaczęły już one dawać pomyślne rezultaty, w końcu 1933 roku daje się zauważyć znaczny napływ nowych członków, parę odczytów, szczególnie odczyt Sędziego Sądu Najwyższego Janusza Jamontta i referat mecenasa Kuratowskiego zdołały zebrać dosyć znaczne audytorjum, wogóle daje się zauważyć pewien zwrot w kierunku większego zainteresowania pracami Towarzystwa Prawniczego.

Wszystko to pozwala mieć nadzieję, że obecnie, gdy przestały istnieć zewnętrzne przyczyny tamujące rozwój Towarzystwa, gdy

kryzys ekonomiczny, chociaż nie minął, lecz zdaje się więcej nie pogłębiać, życie Towarzystwa popłynie normalnym torem i tempo jego dojdzie do tego jakie było w latach rozkwitu.

Ożywiony temi nadziejami i znając dobrze żywotność oraz ambicję Wileńskiego społeczeństwa nowy skład Rady, obrany na walnym zgromadzeniu Towarzystwa w dniu 9 lutego 1934 roku rozpoczął swą działalność przez ukonstytuowanie się w dniu 20 lutego.

Na Prezesa Towarzystwa został obrany Profesor Dr. Franciszek Bossowski, na Członków Rady: p. p. Profesor Eugenjusz Waśkowski, Wiceprezes Sądu Apelacyjnego Władysław Dmochowski, Wiceprezes Sądu Okręgowego Juljusz Janicki, Sędzia Sądu Apelacyjnego Juljan Bądzkiewicz, Mecenasi: Kazimierz Petrusewicz, Wincenty Łuczyński, Stanisław Bagiński i Pisarz Hipoteczny Leon Sumorok.

Rada ukonstytuowała się w sposób następujący: na wiceprezów zostali wybrani: p. p. Janicki i Petrusewicz, na skarbnika p. Łuczyński, na bibliotekarza p. Bagiński, na sekretarza p. Sumorok.

Na «wem pierwszym posiedzeniu Rada wyznaczyła zebrania dyskusyjne Towarzystwa na 16 marca, 20 kwietnia oraz 18 maja na godzinę 20-tą w Gmachu Sądów, Mickiewicza 36, tematy dyskusji zostaną podane osobno. Pozatem w najbliższym czasie odbędzie się kilka odczytów na tematy aktualne.

Towarzystwo Prawa Międzynarodowego

W dniu 24 stycznia 1934 r. odbyło się posiedzenie Polskiego Oddziału Towarzystwa Prawa Międzynarodowego (International Law Association). — Zgodnie z przedstawionym przez sekr. gen. adw. R. Kuratowskiego sprawozdaniem, Oddział Polski założony w grudniu 1923 r. liczy obecnie 67 członków.

W ciągu okresu sprawozdawczego (1932—1933) działalność Oddziału Polskiego rozwijała się głównie w dwóch kierunkach; staraniem Oddziału Polskiego urządzono cykl odczytów w siedzibie Oddziału, która mieści się w Towarzystwie Prawniczym w Warszawie; niezależnie od tej działalności Oddział zorganizował współpracę prawników polskich w Kongresie Oxfordzkim w r. 1932.

W nadchodzącym okresie Oddział zamierza kontynuować działalność odczytową oraz współdziałać z poszczególnymi komitetami w zakresie prac przygotowawczych do Kongresu w Budapeszcie. — Pozatem Oddział pragnie zorganizować obchód dziesięciolecia swej istnienia.

Po przyjęciu tego sprawozdania oraz sprawozdania skarbnika kons. dr. W. Bruna, prof. Leon Babiński wygłosił referat p. t.: „Wzajemność w stosunkach prawa spadkowego z Rosją Sowiecką”.

Następnie odbyły się wybory do Rady Oddziału. Zostali wybrani: pp. Stefan Sieczkowski (prezes), Julian Makowski (wiceprezes), Wacław Brun (skarbnik), Roman Kuratowski (sekretarz gen.), oraz pp. Leon Babiński, Adam Chełmoński, Ludwik Ehrlich, Henryk Gruber, Wacław Komarnicki, Jan Namitkiewicz, Michał Rostworowski, Szymon Rundstein i Józef Witenberg.

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne we Lwowie.

Dnia 22 kwietnia 1933 odbyło się walne zgromadzenie, które zagał prezes przemówieniem na temat wydarzeń gospodarczych chwili obecnej, ogłoszonym w X zeszytce „Przeglądu ekonomicznego”, poczem wygłosili odczyty:

1. Dr. Marjan Chechliński, dyr. B. G. K. p. t.: Wykształcenie ekonomiczne w szkolnictwie polskim,
2. Prof. Dr. Henryk Aleks. Grosman, dyr. Targów Wschodnich p. t.: Postulaty pedagogiczne wykształcenia ekonomicznego w szkolnictwie polskim.

Prezesem towarzystwa na dalszy okres dwuletni wybrany został ponownie Prof. Dr. Leopold Caro, wiceprezesami ponownie Prof. Edwin Hauswald i Dr. Kornel Paygert tudzież poraz pierwszy prezydent miasta, magister nauk ekonomicznych Wacław Drojanowski. Na okres jednoroczny członkami wydziału wybrani zostali pp. Dr. Stanisław hr. Badeni, prezes Dr. Józef Brzeski, dyr. Dr. Władysław Byrka poseł na Sejm, dyr. Dr. Marjan Chechliński, sędzia Dr. Wład. Furgalski, Prof. Dr. Janusz Henryk Gurski, Dr. Tadeusz Hauser, sędzia Dr. Adam Jarzyna, Prezes Wład. Jenne'r, Prof. Dr. Henryk Korowicz, dyr. Dr. Marcelli Paneth, Dr. Kazimierz Pawłowski, inż. Włodzimierz Romanów, minister Dr. Wład. Stesłowicz, dyr. Ludwik Süsswein, dyr. Dr. Karol Trawiński, dyr. Dr. Franciszek Tomanek, dyr. Dr. Stefan Uhma. Członkami komisji rewizyjnej na okres jednoroczny wybrano dyr. Dr. Alfreda Błahe, wicedyr. Dr. Michała Jasińskiego i dyr. B. G. K. Dr. Kazimierza Platowskiego.

Na najbliższem posiedzeniu wydział się ukonstytuował, wybierając sekretarzem Dr. Tadeusza Hausera, skarbnikiem Dr. Karola Trawińskiego, bibliotekarzem i gospodarzem lokalu, mieszczącego czytelnię i bibliotekę towarzystwa, inż. Włodzimierza Romanowa, asystentem katedry ekonomiki społecznej na politechnice, administratorem wydawnictwa Dr. Franciszka Tomanka.

Następnie odbyły się odczyty:

3. Wiceministra Stefana Starzyńskiego, wiceprezesa B. G. K. p. t.: Pożyczka narodowa w świetle polityki gospodarczej 23. XI. 1933,

4. Prof. Edwarda Lipińskiego (z Warszawy) 2. XII. 1933 p. t.: W walce o podstawy polityki gospodarczej,
5. Dr. Jana Sondła z Krakowa 8. I. 1934 p. t.: Kapitalistyczny czy akapitalistyczny charakter gospodarstw włościańskich,
6. Haliny Krahelskiej, b. inspektorki pracy z Warszawy 27. I. 1934 p. t.: Postawa przemysłu polskiego wobec ustawodawstwa pracy,
7. Prof. inż. Emila Bratry z Politechniki Lwowskiej p. t. Technokratyczny ustrój gospodarczy 10. II. 1934,
8. Dr. Walerjana Zakliki, 17. II. 1934 p. t.: Polskie ustawodawstwo lasowe ze stanowiska polityki gospodarczej,
9. Dr. Aleksandra Kielskiego z Warszawy p. t.: Teorja materjalizmu historycznego 3. III. 1934,
10. Prof. inż. Gabrjela Sokolnickiego z Politechniki Lwowskiej p. t.: Obecny stan sprawy elektryfikacji Polski 17. III. 1934. Biblioteka liczy obecnie 960 dzieł treści ekonomicznej i socjologicznej. Czytelnia odbiera 63 czasopism.

Na I zjeździe prawników państw słowiańskich w Bratisławie reprezentowane było Polskie Tow. Ekonomiczne we Lwowie rozprawą swego prezesa, prof. Dr. Leopolda Caro, odczytaną w sekcji socjologicznej na temat: „Własność prywatna, jej utrzymanie czy ograniczenie?” ogłoszoną w X zes. „Przeglądu Ekonomicznego”.

W akcji około przyjęcia do skutku „polskiej pożyczki narodowej” wzięli udział jako członkowie komitetu państwowego: prezes prof. Dr. Leopold Caro i wiceprezes mg. Waław Drojanowski. Ich przemówienia z 18 i 24 września 1933 ogłosił X zeszyt „Przeglądu Ekonomicznego”. W „dniu oszczędności” 1 października 1933 przemówił jako jeden z uproszonych protektorów prezes Pol. tow. ekonom. a przemówienie to ogłosiło „Słowo Polskie” i „Gazeta Lwowska” z 2 października 1933. Cykl odczytów urządzonych przez Ligę Morską i Kolonjalną oddział Lwowski zainaugurował prezes Pol. Tow. Ekon. we Lwowie odczytem na temat: Problem emigracji „Przeszłość i przyszłość”, ogłoszonego w XI zeszycie „Przegl. Ekonomicznego”.

W ubiegłym roku administracyjnym towarzystwo wydało IX i X zeszyt „Przeglądu ekonomicznego”, zawierające 11 rozpraw a w r. b. zeszyt XI zawierający 6 rozpraw oraz jako t. III „Biblioteki Polskiego tow. ekonomicznego we Lwowie” dzieło Dr. Adama Jarzyny p. t.: Polityka emigracyjna a jako t. IV tej „Biblioteki” dzieło Dr. Walerjana Zakliki p. t.: Bilans obrotów gotówkowych rolnictwa polskiego.

O tomie I i II (Jennera: *Ekonomika ruchu spółdzielczego* i księga zbiorowa p. t.: *Zycie gospodarcze a ekonomika społeczna*) pojawiły się w prasie periodycznej liczne nader przychylnie recenzje, streszczone w X zeszytce „Przeglądu Ekonomicznego”.

Tom V i VI „Bibliotek” (dzieła Dr. Sondla i prof. Dr. Biegel-eisena) są w druku i niebawem się pojawia.

3. PIŚMIENICTWO SŁOWIAŃSKIE POLONICA

W nrze 1 r. b. „*Centralnoj Ewropy*” (Praga — wyd. rosyjskie) p. S. Kulakowski zaznajał czytelników w artykule „Święta kultury w Polsce” z rocznicami, jakie Polska w ub. roku uroczyła obchodziła, mianowicie: 250-lecie odsieczy Wiednia, 400-ną rocznicę urodzin Stefana Batorego oraz 15-lecie Niepodległości Polski. Ponadto jako donioślejsze wypadki w dziedzinie kultury i sztuki w Polsce należy zanotować: Międzynarodowy Kongres historyków w Warszawie — autor poświęca temu wydarzeniu dużo uwagi i uznania dla gospodarzy Kongresu. Podnosi dalej autor z uznaniem powstanie w Warszawie Wszechsłowiańskiego Związku, wreszcie omawia powstanie Polskiej Akademii Literatury oraz wzmiankuje o wystawach artystycznych Polski i t. p.

W nrze 10 r. 1934 *Juridiczeski Pregled* (Sofja) daje przegląd czasopism polskich (Głosu Sądownictwa i Przeglądu Prawa i administracji).

Nr. 20 *Pravnyego Obzor'u* (Bratislava) z 1933 w większej części jest poświęcony I Zj. Pr. P. St. zamieszczono w nim uchwały rozmaitych sekcji, dużo karykatur zjazdowych i fotografii okolicznościowych.

W *Pravnik'u* (Praga), w nrze 3 z r. b. w dziale „ze świata słowiańskiego” Rz. omawia: 1. pracę E. Muszańskiego — Prawo cywilne ob. w b. Ks. Kongr., 2. Kulturę staropolską wyd. Ak. Umiej. 1932 i Zieleniewskiego — Ustawodawstwo prasowe. W przeglądzie czasopism słowiańskich podaje „*Pravnik*” przegląd artykułów umieszczony w I-szym zeszytce r. b. „Ruchu Prawn., Ekon. i Socj.” a w zeszytce 4-tym „*Pravnik'a*” znajdujemy przegląd jeszcze innych czasopism polskich (Gazety Sądowej Warszawskiej, Czasopisma Adwokatów Polskich i Głosu Sądownictwa).

W „*Slovenski'm Pravnik'u*” (Ljubljana) w nrze 1—2, 1934, w Przeglądzie piśmiennictw p. Makleców omawia J. Wirschubskiego „Das polnische Strafgesetzbuch v. 11. VII 1932 u. die kriminalpolitischen Forderungen d. Gegenwart”.

Soudcowské Listy (Praga) w nr. 3 podając przegląd artykułów „Głosu Sądownictwa” z 2. 2. b. r., specjalnie dłużej zatrzymują się nad artykułem Łubkowskiego: Dura lex, omawiającego wymogi ordynacji adwokackiej w stosunku do sędziów, przechodzących do adwokatury, zakazujących osiedlania się w miastach, gdzie poprzednio pełnili funkcje sędziowskie.

W nrze 3 z 1933, „*Sudijski'ego Wiestnika*” (Sofja) K. Fleszyński, red. Głosu Sądownictwa, zamieścił artykuł „0 sądach i sędziach w Rzeczypospolitej Polskiej”.

Wiestnik Kommunisticzeskoy Akademii (Moskwa) w nrze 5, 1933 zamieszcza interesujące sprawozdanie pióra N. M. Łukina „0 rezultatach Warszawskiego Kongresu Historyków”. Sprawozdanie zjazdu napisano z punktu widzenia ortodoksyjnego marksizmu, niemniej przeto zawiera dużo ogólnieinteresujących poglądów nawet z punktu widzenia „burżuazyjnej” nauki historii. B. dużo miejsca poświęcono zagadnieniom technicznym zjazdu, środowisku oraz nawiązaniu kulturalnych stosunków z Polską.

W dziale socjologii wychowania omawia w z. 4 *Socjologiczkiej revue* (Brno) 1933 r. In. Arn. Błaha książkę Z. Mysłakowskiego p. t. „Pedagogika, jej metody i miejsce w systemie nauk”. Terminologia oraz zróżniczkowanie zakresu badań pedagogiki przez autora nie odpowiada recenzentowi. To też z nim polemizuje niejako, przyczem powołuje się na prof. Bystronia, którego poglądy w tej dziedzinie uznaje za słuszne.

W zesz. I. 1934 — poświęconym wyłącznie zagadnieniom kryzysu — w dziale kryzysu pracy B. Zwicker omawia „Pamiętniki bezrobotnych”, wyd. przez Inst. Gosp. Społ. Zanotowano również, że powstało nowe pismo polskie „Kultura Pedagogiczna”.

4. KOLEGJUM MIĘDZYNARODOWYCH WYKŁADÓW AKADEMICKICH W GDYNI.

W r. 1934 odbędą się, trzeci rok z rzędu, wykłady w Kolegium Międzynarodowych Wykładów Akademickich im. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w Gdyni, a to w obu działach, w skład tego Kolegium wchodzących t. j. 1. Instytucie Międzynarodowych Wykładów Nauk Administracyjnych i Gospodarczych (dyrektor Instytutu prof. dr. Tadeusz, Hilarowicz) i 2. Instytucie wykładowych o kulturach narodów słowiańskich. W Instytucie M. W. N. Admin. i Gosp. mają się odbyć w r. b. (w czasie od 15. lipca — 1 sierpnia 1934) między innymi wykłady o sytuacji prawnej wód morskich i statków morskich (prof. dr. Zygmunt Sarna), reformie samorządu terytorjalnego (doc. dr. Tadeusz Bigo i doc. dr. Jerzy

Stefan Langrod), działalności gospodarczej wielkich miast (prof. dr. L. W Biegeleisen), samorządzie w Czechosłowacji (prof. dr. Karol Lastovka z Bratislavy), zagadnieniach walutowych (prof. dr. Aleksander Jovanovicz z Belgradu), stosunkach gospodarczych polsko-czechosłowackich, polsko - rumuńskich, polsko - szwedzkich, polityce socjalnej w portach (dyr. dr. Tadeusz Spitzer), ubezpieczeniach społecznych (prof. dr. Jan Łazowski) i t. d. Zgłoszenia kandydatów na słuchaczy wykładów należy nadsyłać na ręce dyrektora Instytutu prof. dra Tadeusza Hilarowicza, Warszawa, ul. Łowicka 51, m. 51.

5. KONFERENCJA W SPRAWIE PORÓWNAWCZEGO POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO WE WIEDNIU.

W dniach 20—22 czerwca 1933 r. odbyła się we Wiedniu z inicjatywy sekretarza generalnego Komisji Współpracy Międzynarodowej Profesorów i Docentów Prawa Administracyjnego i Nauk Politycznych prof. dra Tadeusza Hilarowicza, konferencja w sprawie zasadniczych kwestyj postępowania administracyjnego na tle ustawy polskiej, austriackiej, czechosłowackiej i jugosłowiańskiej. Konferencja ta odbyła się w sali posiedzeń w Hofburgu przy sposobności i w czasie V-ga Międzynarodowego Kongresu Nauk Administracyjnych we Wiedniu, Na konferencję tę przysłano z Polski następujące referaty: 1. prof. dra Tadeusza Hilarowicza z Warszawy (Uchylenie z urzędu aktów administracyjnych, według ustawy polskiej, jugosłowiańskiej, austriackiej i czechosłowackiej) 2. doc. dra Jerzego Stefana Langroda z Krakowa (Res iudicata w polskiej i austriackiej ustawie o postępowaniu administracyjnym), 3. Naczelnika Wydziału Ministerstwa Spraw Wewn. Władysława Czapińskiego (Motywowanie aktów administracyjnych). 4. Rady Ministerjalnego Ministerstwa Spraw Wewn. Jerzego Grzymała-Pokrzywiokiego (Judykatura Najwyższego Trybunału Administracyjnego w odniesieniu do uchylania z urzędu), 5. Doc. dr. Gustawa

* W sprawozdaniu pod powyższym tytułem, zamieszczonem w 4-tym zeszycie Ruchu Prawniczego i Ekonomicznego z r. 1933, na str. 1065, opuszczono wśród osób z Polski, biorących udział w tym Kongresie, nazwisko prof. dra Tadeusza Hilarowicza, Prezesa Polskiego Instytutu Prawa Administracyjnego, który brał czynny udział w Sekcji II (spraw urzędniczych) V-go Międzynarodowego Kongresu Nauk Administracyjnych, zabierając kilkanaście razy głos w będących przedmiotem obrad tej Sekcji sprawach ustalenia pojęć urzędnika, funkcjonariusza i pracownika publicznego, tudzież w kwestji jednolitości wzgl. specjalizacji pragmatyk służbowych w państwach współczesnych.

Taubenschläga z Łodzi: (Q kwestjach dowodowych w postępowaniu administracyjnym). 6. Starszego Asyst. W. W. P. mag. Józefa Litwina z Łodzi (O wyłączeniu urzędników administracyjnych). Z Austrii dostarczono referatów prof. dra Rudolfa Herrnritta (Uchylenie z urzędu), Rady rządu dra Justusa Jettela (Uchylenie z urzędu), Rady ministerjalnego dra Ottona Hatscheka (Kwestje dowodowe w postępowaniu administracyjnym), Hr. Coretha (Wyłączenie urzędników administracyjnych), Rady Ministerjalnego i doc. Politechniki Wiedeńskiej dra Ottona Komorzyńskiego - Oszczyńskiego (Uzasadnianie aktów administracyjnych).

W konferencji wzięli udział między innymi: b. prezydent Senatu Austrj. Tryb. Admin, prof. dr. Rudolf Herrnritt (Wiedeń), prof. dr. Tadeusz Hilarowicz (Warszawa), Prezydent Senatu Austrj. Tryb. Adm. dr. Egbert Mannlicher (Wiedeń), Radca rządu dr. Justus Jettel (Wiedeń), Radca Ministerjalny dr. Otto Hatschek (Wiedeń), Radca Min. doc. dr. Otto Komorzyński-Oszczyński (Wiedeń), adw. dr. Georg Fleischer (Wiedeń), Redaktor „Juristische Blätter” adw. dr. Otto Zimpler (Wiedeń), Komisarz Powiatowy dr. Walter Gerdes (Styrja), Hofrat prof. dr. Karol Brockhausen (Wiedeń), Radca Ministerjalny dr. Ewald Mayer (Wiedeń), Przedstawiciel Magistratu Wiedeńskiego dr. Egon Oberhuber, prof. dr. Zoltan Magyary (Budapeszt), Radca Min. Spraw. Wewn. Jan Kaiw (Estonja), Dyrektor dr. Zdenko Neubauer doc. Uniwersytetu w Brnie (Czechosłowacja), dr. Kazimir Zakrt (Praga), dr. Ottokar Holdik, Komisarz Ministerjalny (Praga) i wielu innych.

Konferencję zagał prof. dr. Rudolf Herrnritt, podnosząc znaczenie tej pierwszej konferencji w sprawie postępowania administracyjnego czterech państw i zaznaczając, że sekretarz generalny Komisji Współpracy Międzynarodowej Profesorów i Docentów Prawa Administracyjnego i Nauk Politycznych prof. dr. Tadeusz Hilarowicz, ma dużą zasługę, inicjując tę konferencję. Następnie na wniosek prof. Hilarowicza wybrano przewodniczącym Konferencji prof. dra Rudolfa Herrnritta. Prof. dr. Herrnritt, obejmując przewodnictwo, zazaczył, że przedmiotem konferencji będą cztery zasadnicze kwestje: 1. wyłączenie urzędników administracyjnych, (referenci: mag. Litwin z Polski i dr. Coreth z Wiednia), 2. zmienianie i uchylenie z urzędu (referenci: prof. Hilarowicz z Warszawy, prof. Herrnritt, radca Jettel z Wiednia, radca Grzymała-Pokrzywicki z Warszawy i doc. dr. Stefan Jerzy Langrod z Krakowa), 3. kwestje dowodowe w postępowaniu administracyjnym (referenci: doc. dr. Taubenschlag z Polski i radca dr. Hatschek z Wiednia), 4. Uzasadnianie aktów administracyjnych (referenci: Naczelnik Czapiński z Polski i dr. Komorzyński z Austrii).

Przedewszystkiem przystąpiono do dyskusji nad kwestją zmieniania i uchylania z urzędu decyzji administracyjnych. Prof. Herrnritt na podstawie referatów pp. Hilarowicza (Warszawa), Herrnritta (Wiedeń), Jettela (Wiedeń), Grzymały - Pokrzywickiego (Warszawa) i Langroda (Kraków), zaproponował dyskusję nad kwestjami następującymi, jako przyjętymi na pierwszym posiedzeniu: 1. Czy jest wskazane rozszerzyć, wzgl. dokładniej oznaczyć przyczyny zmiany z urzędu, wzgl. unieważniania aktów administracyjnych, dalej niż to czyni ustawa austriacka i jugosłowiańska. 2. Czy należy także prawnie niemożliwe (sprzeciwiające się zasadom porządku prawnego) akty administracyjne uznawać za nieważne. 3. Czy jest wskazane obligatoryjne uznawanie za nieważne aktów administracyjnych, przynajmniej wydanych przez władze rzeczowo niekompetentne, albo sprowadzających skutek sprzeciwiający się ustawie karnej. 4. Dopuszczalność unieważniania także decyzji najwyższej instancji (ustawa jugosłowiańska § 134). 5. Czasowe ograniczenie anulowania decyzji, wydanych niekompetentnie (ustawa austriacka i polska). 6. Czy jest wskazaniem publiczno-prawne odszkodowanie przy zmianie z urzędu i pod jakimi warunkami (ustawa polska art. 102, ustawa jugosłowiańska § 134). W dyskusji zabierali głos: prez. Mannlicher, prof. Hilarowicz, prez. Herrnritt, prof. Zoltan Magyary, dr. K. Zakrt.

Prof. Herrnritt zreasumował dyskusję w sposób następujący: Rozszerzanie przyczyn uchylania z urzędu naogół nie jest wskazane; natomiast wskazane jest wyraźne postanowienie że, władza najwyższa może uchylać swoje własne decyzje z urzędu. Również wskazaniem jest konsekwentnie unormowanie czasowego ograniczenia możliwości uchylania z urzędu w ten sposób, żeby albo ograniczenie to było co do wszystkich przyczyn, albo co do żadnej.

Następnie rozpoczęto dyskusję nad kwestją wyłączenia urzędników administracyjnych. Przewodniczący prof. dr. Herrnritt, na podstawie referatu mag. Litwina z Polski, i dr. Coretha z Austrii, zaproponował następujące kwestje do dyskusji, jako przyjęte na jego wniosek na pierwszym posiedzeniu: 1. Czy jest wskazana zmiana, wzgl. rozszerzenie przyczyn wyłączenia urzędników administracyjnych, np. co do małżonków rozwiedzionych, rodziców chrestnych i t. d. — Kolidują między stanowiskiem strony i urzędową działalnością organów. 2. Czy jest wskazana pretensja (Anspruch) strony o wyłączeniu urzędnika administracyjnego. 3. Jakie skutki powinny być przywiązane do udziału włączanego organu w czynności urzędowej, czy nieważność, czy zaskarżalność (Nichtigkeit oder Vernichtbarkeit). 4. Czy należy czynić różnicę pomiędzy wy-

kluczeniem a wyłączeniem. Prezydent Herrnritt poruszył przede wszystkim kwestję, czy rozszerzanie przyczyn wyłączeń jest wskazane na wzór ustawy jugosłowiańskiej.

W dyskusji zabierali głos prez. Mannlicher, prof. Hilarowicz i inni.

Prez. Herrnritt zreasumował wyniki dyskusji w ten sposób, że rozszerzenie przyczyn wyłączenia urzędników administracyjnych na wzór ustawy jugosłowiańskiej nie jest naogół wskazane.

Na następnym posiedzeniu konferencji, w dniu 22 czerwca popołudniu zastanawiano się nad kwestją uzasadniania (motywowania) aktów administracyjnych. Pytania sformułowane przez prez. Herrnritta na podstawie referatu pp. Czapińskiego i Komorzyńskiego, a przyjęte na pierwszym posiedzeniu, brzmiały następująco:

1. Obowiązek jaknajdalej idącego uzasadniania aktów administracyjnych jako postulat administracji w państwie prawnem (rechstaatlicher Verwaltung). Czy wystarcza powoływanie się przez wyższe instancje na motywy niższej instancji?

2. Czy także akty wydane według swobodnego uznania władz mają być z reguły uzasadniane. Dopuszczalność wyjątków tylko w wypadkach zupełnej wolności władzy, a w szczególności przy odrzucaniu próśb o łaskę (Gnadengesuch) albo jeżeli motywowanie mogłoby się sprzeciwiać interesom państwowym.

W dyskusji naogół podniesiono obowiązek jaknajdalej idącego uzasadniania decyzji władz administracyjnych, jako konieczny postulat administracji państwa prawnego. Co się tyczy powoływania się na motywy niższej instancji, to uznano, że takie powoływanie się przez władzę wyższą wystarcza, jeżeli w odwołaniu nie zostały przytoczone momenty nowe. Kwestja uzasadniania aktów, wydawanych według swobodnego uznania wywołała b. żywą dyskusję, w której w szczególności przedstawiciele Czechosłowacji uznali za wystarczające umotywowanie powołanie się na swobodne uznanie, podczas, gdy Austriacy wypowiedali poglądy różne. Co się tyczy kwestji dowodowej w postępowaniu administracyjnem, prez. Herrnritt na podstawie referatu dr. Taubenschlaga (Polska) i dr. Hatscheka (Wiedeń) sformułował następujące kwestje, jako przyjęte na pierwszym posiedzeniu: 1. czy jest wskazaniem ustawowe uregulowanie ciężaru dowodowego i według jakich zasad; 2. znaczenie przyznania w postępowaniu dowodowem; 3. obowiązek wydania dokumentu; 4. zabezpieczenie dowodu i t. d.

W dyskusji stwierdzono przede wszystkim, że przy subiektywnych żądaniach stron byłoby dopuszczalne specjalne uregulowanie ciężaru przeprowadzenia dowodu i że w tego rodzaju wypadkach należałoby także przyznać znaczenie przyznaniu strony.

Następnie uznano za wskazane bliższe uregulowanie obowiązku wydania dokumentów, jak np. w ustawie czechosłowackiej, a także za uregulowaniem ustawowem zabezpieczenia dowodu na wzór ustawy jugosłowiańskiej § 104. *T .H.*

6. III-CI POLSKI ZJAZD NAUKOWEJ ORGANIZACJI

W zimie 1934/35 roku odbędzie się w Warszawie III-ci Polski Zjazd Naukowej Organizacji. Program Zjazdu przewiduje referaty na tematy dowolne z zakresu naukowej organizacji, omawiające bądź zagadnienia teoretyczne, bądź zastosowanie praktyczne naukowej organizacji w każdej dziedzinie życia gospodarczego.

Wszelkich informacji udziela biuro Polskiego Komitetu Naukowej Organizacji, Warszawa, ul. Mokotowska 53, tel. 838-13 w godz. między 10—13.

7. LIKWIDACJA POLSKIEGO KOMITETU WYKONAWCZEGO I ZJAZDU PRAWNIKÓW PAŃSTW SŁOWIAŃSKICH ORAZ UTWORZENIE KOMITETU WSPÓŁPRACY PRAWNICZEJ Z KRAJAMI SŁOWIAŃSKIMI

Niniejszem podaje się do wiadomości, że powołany czasowo do życia w dniu 1 września 1933 Polski Komitet Wykonawczy I-go Zjazdu Prawników Państw Słowiańskich, zgodnie z postanowieniem specjalnej narady Prezydjum Stałej Delegacji Zrzeszeń i Instytucyj Prawniczych oraz Prezydjum Polskiej Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej, został w dniu 10. XII. 1933 po wykonaniu swych zadań zamknięty. Prezydjum P. K. W. złożyło sprawozdania w dn. 24 września w Krakowie i w dn. 7 października w Warszawie, w obecności polskich uczestników Zjazdu. Przyjęto przytem do wiadomości, że odtąd inicjatywa dalszej organizacji Zjazdów Prawników Słowiańskich spoczywa wyłącznie w rękę prof. U. J. Dr. Władysława Kazimierza Kumanieckiego, jako powołanego w tym celu przez I Zjazd w Bratisławie. Ponadto stwierdzono, że w związku z powołaniem do życia organizacji Zjazdów Prawników Państw Słowiańskich uległy narazie zawieszeniu przygotowania do III-go Zjazdu Prawników Polskich, wyznaczonego uprzednio na r. 1934 w Krakowie.

Równocześnie z zaniknięciem Polskiego Komitetu Wykonawczego I Zjazdu Prawników Państw Słowiańskich Prezydjum Stałej Delegacji oraz Prezydjum Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej powołały do życia Komitet Współpracy Prawniczej

z krajami słowiańskimi, mający na celu rozwój bezpośrednich stosunków świata prawniczego Polski z prawnikami tych krajów.

Skład Komitetu jest następujący:

Prof. Karol Lutostański — Przewodniczący (z urzędu, jako Przewodniczący Rady Głównej Stałej Delegacji),
Prof. Emil Stanisław Rappaport — Zast. Przewodniczącego (z urzędu, jako Prezes Polskiej Komisji Wspólpr. Prawn. Miedz.),
Sędzia S. N. Konrad Berezowski — Sekretarz Generalny (z urzędu, jako Przewodniczący Komisji III Stałej Delegacji),
Sędzia Stanisław Rudnicki — Sekretarz Administracyjny,
Dr. Stanisław Borowski — Sekretarz-Redaktor protokołu,
Sędzia Kazimierz Fleszyński, Adw. Wacław Łypacewicz, Adw. Helena Wiewiórska — członkowie.

Siedziba Komitetu mieści się w Biurze Głównem Stałej Delegacji i Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej w gmachu Sądu Najwyższego (Warszawa, pl. Krasińskich 5, gmach Sądu Najwyższego). Bieżącą korespondencję w sprawach zlikwidowanego Polskiego Komitetu Wykonawczego I-go Zjazdu Pr. P. Sł. (rozruchki z Sekretarjatem Generalnym I Zjazdu co do składek, rozesłanie zapowiadzanego „Pamiętnika I-go Zjazdu” i t. d.) prowadzić odtąd będzie wyżej wskazane Biuro Polskiej Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej.

8. POLSKA KOMISJA WSPÓŁPRACY PRAWNICZEJ MIĘDZYNARODOWEJ

KOMUNIKAT

W dniu 24 lutego 1934, w czasie swego powrotnego z Krakowa jednodniowego pobytu w Warszawie, przed udaniem się do Estonji wybitnych przedstawicieli władz estońskich, pp. Minister Sprawiedliwości Johan Muller, Johan Sepp — b. Minister Sprawiedliwości, adwokat i konsul honorowy Polski, Karol Parts — I Prezes Sądu Najwyższego w Tartu i Peeter Kann — Pułkownik, Prezes Izby Karnej tegoż Sądu, — złożyli w godzinach rannych wizytę Prezydjum Polskiej Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej w siedzibie tejże Komisji w gmachu Sądu Najwyższego. Gościom towarzyszył Wiceprezes Zarządu Tow. Pol. Estońskiego, adw. Gustaw Beylin. Gości przyjęli: Prezes Komisji, prof. E. Stan. Rappaport, i jej Sekretarz Generalny, Konrad Berezowski — sędziowie Sądu Najwyższego, w obecności I Prezesa pp. Prezesów i szeregu Sędziów, I Prokuratora i szeregu Prokuratorów Sądu Najwyższego oraz członków Prezydjiów obu ogólnych organi-

zacyj prawniczych — Stałej Delegacji Zrzeszeń i Instytucyj Prawniczych i Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej. Prezes Rappaport powitał gości przemówieniem, w którym, po związku scharakteryzowaniu obu ogólnie - prawniczych instytucyj polskich wyraził życzenie, aby współpraca prawnicza Estonji i Polski rozwijała się coraz bardziej, przy wzajemnej pomocy polskich i estońskich organizacyj prawniczych w postaci wykładów, współpracownictwa w pismach prawniczych a zwłaszcza przez nawiązanie osobistego kontaktu i systematycznego koleżeńkiego współdziałania. Po tem przemówieniu Prezesa Komisji i serdecznej odpowiedzi gości, p. Sekretarz Generalny Komisji, Sędzia S. N. Berezowski zapoznał przybyłych prawników estońskich z oddaniami do ogólnego użytku prawnictwa biblioteką specjalną, archiwum i zbiorami Komisji Współpracy i Stałej Delegacji wśród których goście zwrócili uwagę na otrzymane w spadku po ś. p. mecenasie Suligowskim cenne materiały prawnicze oraz na oddany do użytku Komisji i Stałej Delegacji przez p. Sędziego Berezowskiego zbiór pięknych medali, poświęconych wybitnym prawnikom i politykom polskim i obcym. Gościom estońskim Prezydum Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej doręczyło szereg tekstów najnowszych kodeksów polskich z dziedziny prawa cywilnego i karnego oraz szereg przekładów rzeczonych ustaw na języki obce, a ponadto 5-tomowy „Przegląd Prac Ustawodawczych Sejmu i Senatu*” w jęz. francuskim, obejmujący akty ustawodawcze od roku 1918—1932.

9. FUNDUSZ WYDAWNICZY „RUCHU”

Na fundusz wydawniczy „Ruchu” złożyli

Bank Polski	1.000 zł
Zrzeszenie Urzędników Bku Polskiego	1.000 „
M. Królewska Huta	300 „
Starostwo krajowe pomorskie	250 „
Wydział Powiatowy w Krotoszynie	245 „
Wydział Powiatowy w Wolsztynie	100 „
Wydział Powiatowy w Inowrocławiu	50 „

Zwracamy się do wszystkich przyjaciół naszego pisma z usilną prośbą o poparcie przez pozyskiwanie nowych prenumeratorów, jak również przez zasilanie „Funduszu Wydawniczego”. Wszelkie kwoty składane na fundusz wydawniczy „Ruchu” (P. K. O. 201 346) będą na tem miejscu ogłaszane.

